

Dionysios Areopagita: *Božská jména*

Pozitivní theologie a její předpoklady

DN 1,1 (CD I, 108,8–109,16): Nadjsoucnosti, která přesahuje řeč, intelekt i jsoucnost, odpovídá nevědění... Žádné diskursivní myšlení nemůže myslet toto Jedno, které převyšuje diskursivní myšlení, žádné slovo nemůže vyslovit toto Dobro, které převyšuje slovo, tuto jednotu, která činí jednotou veškerou jednotu, tuto nadjsoucí jsoucnost, nemyslitelnou mysl, nevyslovitelné slovo, absenci slova, myšlení i jména, která neexistuje na způsob žádného ze jsoucen, tuto příčinu bytí všeho, která je však sama nejsoucí, protože je mimo veškerou jsoucnost...

Τῆς γὰρ ὑπὲρ λόγον καὶ νοῦν καὶ οὐσίαν αὐτῆς ὑπερουσιότητος ἀγνωσία ... Καὶ πάσαις διανοίαις ἀδιανόητόν ἐστι τὸ ὑπὲρ διάνοιαν ἔν, ἄρρητόν τε λόγῳ παντὶ τὸ ὑπὲρ λόγον ἀγαθόν, ἓνας ἔνοποιος ἀπάσης ἐνάδος καὶ ὑπερούσιος οὐσία καὶ νοῦς ἀνόητος καὶ λόγος ἄρρητος, ἀλογία καὶ ἀνοησία καὶ ἀνωθυμία κατὰ μηδὲν τῶν ὄντων οὐσα καὶ αἴτιον μὲν τοῦ εἶναι πᾶσιν, αὐτὸ δὲ μὴ ὄν ὡς πάσης οὐσίας ἐπέκεινα...

DN 1,2 (CD I, 110,11–15): Dobro není úplně nesdělitelné pro každé ze jsoucen, ale nechává ze sebe dobrotivým způsobem trvale vyzařovat nadjsoucí ... paprsek skrze osvětlení, která jsou každému ze jsoucen přiměřená, a pozvedá posvěcené mysl, aby ho nazřely...

Οὐ μὴν ἀκοινώνητόν ἐστι καθόλου τὰγαθὸν οὐδενὶ τῶν ὄντων, ἀλλ' ἐφ' ἑαυτοῦ μονίμως τὴν ὑπερούσιον ... ἀκτῖνα ταῖς ἐκάστου τῶν ὄντων ἀναλόγοις ἐλλάμψεσιν ἀγαθοπρεπῶς ἐπιφαίνεται καὶ πρὸς τὴν ... αὐτοῦ θεωρίαν ... ἀνατείνει τοὺς ἱεροὺς νόας...

DN 1,3 (CD I, 111,12–112,6): Pro všechna jsoucná je principem a příčinou, jsoucností a životem ... pro osvěcované osvětlením, pro ty, kdo jsou zdokonalováni, principem dokonalosti, pro ty, kdo jsou zbožšťováni, principem božství, ... pro ty, kdo jsou sjednocováni, jednotou, ... zkrátka řečeno, pro žijící životem a pro jsoucí jsoucností, principem a příčinou všeho života a jsoucnosti, která v důsledku své dobroty tvoří a uchovává bytí jsoucích věcí.

πάντων ἐστὶν αἰτία καὶ ἀρχὴ καὶ οὐσία καὶ ζωὴ ... καὶ τῶν φωτιζομένων ἔλλαμψις καὶ τῶν τελουμένων τελεταρχία καὶ τῶν θεουμένων θεαρχία ... καὶ τῶν ἐνιζομένων ἐνότης, ... ἀπλῶς εἰπεῖν, ἡ τῶν ζώντων ζωὴ καὶ τῶν ὄντων οὐσία, πάσης ζωῆς καὶ οὐσίας ἀρχὴ καὶ αἰτία διὰ τὴν αὐτῆς εἰς τὸ εἶναι τὰ ὄντα παρακτικὴν καὶ συνοχικὴν ἀγαθότητα.

DN 1,5 (CD I, 117,13): ... [božství] je třeba opěnovat na základě všeho, co zapřičiňuje.

...ἐκ πάντων τῶν αἰτιατῶν ὑμνητέον.

DN 1,4 (CD I, 112,7–10): A seznáš, že celý ... posvátný chvalozpěv theologů pojednává o božských jménech ... se zřetelem k dobročinným vyjitím thearchie.

Καὶ πᾶσαν ... ἦν ἱερὰν τῶν θεολόγων ὑμολογίαν εὐρήσεις πρὸς τὰς ἀγαθουργοὺς τῆς θεαρχίας προόδους ... τὰς θεωνυμίας διασκευάζουσιν.

Sjednocená a rozlišená jména

DN 2,1 (CD I, 122,6–13): Také na jiných místech jsme zkoumali a ukázali to, že [posvátné] výroky opěvují všechna Bohu přiměřená pojmenování nikoli částečně, ale vzhledem k celému, veskrze dokonalému božství v jeho celistvosti a úplnosti, a všechna tato pojmenování jsou prisuzována celé celistvosti úplného a celého božství nedílně, nepodmíněně a bez omezení ... jestliže by snad někdo tvrdil to, že se nevyhovují o celém božství, pak mluví bezbožně a opovažuje se nepřipustně rozdělovat nadsjednocenou jednotu.

Τοῦτο μὲν οὖν καὶ ἐν ἄλλοις ἐξετασθὲν ἡμῖν ἀποδέδεικται τὸ πάσας ἀεὶ τὰς θεοπρεπεῖς ἐπωνυμίας οὐ μερικῶς, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ὅλης καὶ παντελοῦς καὶ ὀλοκλήρου καὶ πλήρους θεότητος ὑπὸ τῶν λογίων ὑμνεῖσθαι καὶ πάσας αὐτὰς ἀμερῶς, ἀπολύτως, ἀπαρατηρήτως, ὀλικῶς ἀπάσῃ τῇ ὀλότητι τῆς ὀλοτελοῦς καὶ πάσης θεότητος ἀνατίθασθαι. Καὶ γοῦν ... εἰ μὴ περὶ τῆς ὅλης θεότητος φαίη τις τοῦτο εἰρησθαι, βλασφημεῖ καὶ ἀποσχίζειν ἀθέσμως τολμᾷ τὴν ὑπερηνωμένην ἐνάδα.

DN 2,3 (CD I, 125,13–126,2): Sjednocená [jména] celého božství, jak jsme obšírněji na základě [posvátných] výroků ukázali v *Theologických náčrtech*, jsou: nad-dobro, nad-božství, nad-jsoucí, nad-žijící, nad-moudré a všechna [jména], která patří k eminentní negaci, a spolu s nimi i jména náležející příčině: dobro, krásno, jsoucno, životodárné, moudré a všechna jména, jimiž ještě je označována příčina všech dober na základě svých dobrotivých darů. Rozlišená [jména] jsou pak nadsoucí jméno a skutečnost Otce, Syna a Ducha svatého, protože u těchto se nezavádí žádná zaměnitelnost termínů ani žádné společenství. A odlišená je kromě toho ještě dokonalá a nezměnitelná lidská existence Ježíše a s ní i všechna bytostná tajemství jeho lásky k lidem v souladu s jeho lidskou existencí.

Τὰ μὲν οὖν ἠνωμένα τῆς ὅλης θεότητός ἐστιν, ὡς ἐν ταῖς Θεολογικαῖς ὑποτυπώσεσι διὰ πλειόνων ἐκ τῶν λογίων ἀπεδείξαμεν, τὸ υπεράγαθον, τὸ υπέρθεον, τὸ υπερούσιον, τὸ υπέρζωον, τὸ υπέρσοφον καὶ ὅσα τῆς υπεροχικῆς ἐστὶν ἀφαιρέσεως, μεθ' ὧν καὶ τὰ αἰτιολογικὰ πάντα, τὸ ἀγαθόν, τὸ καλόν, τὸ ὄν, τὸ ζωογόνον, τὸ σοφόν καὶ ὅσα ἐκ τῶν ἀγαθοπρεπῶν αὐτῆς δωρεῶν ἢ πάντων ἀγαθῶν αἰτία κατονομάζεται. Τὰ δὲ διακεκριμένα τὸ πατρὸς υπερούσιον ὄνομα καὶ χρῆμα καὶ υἱοῦ καὶ πνεύματος οὐδεμιᾶς ἐν τούτοις ἀντιστροφῆς ἢ ὅλως κοινότητος ἐπεισαγομένης. Ἔστι δὲ αὐθις πρὸς τούτῳ διακεκριμένον ἢ καθ' ἡμᾶς Ἰησοῦ παντελῆς καὶ ἀναλλοίωτος ὑπαρξίς καὶ ὅσα τῆς καθ' αὐτὴν ἐστὶ φιλανθρωπίας οὐσιώδη μυστήρια.

